

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньо-професійної програми

Олександра СИДОРЕНКО

від "30" жовтня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Інна ВАРНАВСЬКА

Протокол засідання кафедри

соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ

від "01" вересня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія праці

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – «Практична психологія»

Спеціальність – 053 Психологія

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Кропивницький-Херсон – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Психологія праці
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Соціальних та поведінкових наук
Викладач	Сидоренко Олександра Юріївна, кандидат психологічних наук, доцент; доцент кафедри соціальних та поведінкових наук.
Контактна інформація	номер телефону викладача: (067)507-63-36 адреса електронної пошти: sydorenko_o@ksaeu.kherson.ua адреса електронної пошти кафедри: kafphilosophy@ukr.net
Графік консультацій	четвер
Програма дисципліни	Тема 1. Психологія праці як галузь психологічної науки. Поняття «праця». Основні риси праці. Праця в вузькому і широкому розумінні слова. Поняття «психологія праці», «психологія праці у вузькому розумінні слова», «психологія праці у широкому розумінні слова». Об'єкт, предмет, ціль та завдання психології праці. Взаємозв'язки психології праці з іншими дисциплінами. Принципи та методи дослідження психології праці. Тема 2. Історія психології праці. Історія зарубіжної психології праці. Становлення і розвиток вітчизняної психології праці. Тема 3. Психологія праці : основні складові дисципліни. Основні складові дисципліни. Інженерна психологія. Ергономіка. Організаційна психологія. Професійна орієнтація та професійне навчання. Тема 4. Психологія вивчення професій. Професія. Класифікація професій. Професіографія, професіограма, психограма. Загальна характеристика професій типу «людина-людина». Загальна характеристика професій типу «людина - природа». Загальна характеристика професій типу «людина - техніка». Загальна характеристика професій типу «людина-знакова система». Загальна характеристика професій типу «людина-художній образ». Тема 5. Мотивація трудової діяльності. Сутність і теоретико-прикладні засади мотивування. Психологічні теорії мотивації. Управління мотивацією праці. Методи і методики дослідження мотивів. Тема 6. Умови професійної діяльності. Шляхи розвитку трудової діяльності. Екстремальні, субекстремальні та особливі умови діяльності. Психологічна готовність до діяльності в екстремальних умовах. Тема 7. Працездатність. Шляхи, засоби і зміст заходів збереження працездатності. Працездатність. Фактори та закономірності змін працездатності. Несприятливі функціональні стани: втома, монотонія, стрес. Шляхи, засоби і зміст заходів збереження працездатності. Методики дослідження

	працездатності. Тема 8. Людській фактор та ефективність праці групи. Соціально – психологічні феномени в групі. Чинники, що впливають на ефективність роботи групи. Методики психологічної діагностики груп. Тема 9. Психологічні аспекти добору, відбору та оцінювання кадрів. Організування добору, відбору кадрів. Методи відбору працівників. Оцінювання діяльності персоналу. Атестування персоналу організації. Тема 10. Психологічні питання трудової адаптації та безпеки праці. Трудова адаптація, її сутність і види. Психологічні особливості адаптації осіб зрілого та похилого віку. Психологічні питання безпеки праці.
Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Навчальна дисципліна «Психологія праці» є одним з базових курсів програми професійної підготовки психологів. Курс призначений для ознайомлення з основними положеннями методології психології праці, теоретичними уявленнями про психічні регулятори праці, психологічними ознаками праці, з методами побудови теорії і емпіричними методами психології праці; з основами психологічного професіостведення.
Інформаційний пакет дисципліни	Наводиться Веб-посилання на навчально-інформаційний портал університету, де знаходяться робоча програма навчальної дисципліни; завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями; питання до заліку (екзамену); література базова та допоміжна; тексти лекцій з вказівкою назв тем та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до ПМК.

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Мета вивчення курсу «Психологія праці» полягає в оволодінні теоретичними знаннями про особливості видів трудової діяльності людини та підготовку її до праці; визначення психологічних аспектів відбору, прийому на роботу і розстановку кадрів; вивчити психологічні проблеми виробничого навчання; засвоїти психологічні аспекти причин виробничого травматизму.
Завдання вивчення дисципліни	Завдання вивчення курсу: — оволодіння основними категоріями і поняттями психології праці; — дослідження сучасних теоретико-методологічних засад психології праці; — розкриття психологічних закономірностей організації робочого процесу, — вироблення у здобувачів вищої освіти ряду умінь та навичок застосування набутих знань у практичних сферах своєї діяльності; — формування професійного світогляду та наукового мислення; — сприяння підвищенню рівня професійної культури студентів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу
--

Загальні	Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Спеціальні (фахові)	СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	РН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. РН 23. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2024-2025 ; 2025-2026
Семестр	3
Курс	2
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язковий компонент
Пререквізити	Загальна психологія
Постреквізити	Військова психологія, Психологія спорту

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3/90
Лекції	22
Практичні / Семінарські	22
Лабораторні	
Самостійна робота	46
Форма підсумкового контролю	Залік

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальний процес потребує використання мультимедійного проектора, навчального простору, в якому меблі можуть бути переміщені в ході заняття
Обладнання	Мультимедійне обладнання

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Практичні та самостійні роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від загальної суми балів за конкретне заняття). Умови перескладання. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час опитування на практичних заняттях. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні заняття та самостійні роботи, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання пропущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) відбувається за рахунок виконання і здачі завдань та теоретичних матеріалів з пропущених тем. Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

9. Структура курсу

Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
		годин				
		лк	лаб.	сем. / пр.	СР	

Тема 1	Психологія праці як галузь психологічної науки	2		4	5	10
Лекція	Психологія праці як галузь психологічної науки	2				
Практика				4		3
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів.				5	7
Тема 2	Історія психології праці	2		2	5	10
Лекція	Історія психології праці	2				
Практика				2		3
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				5	7
Тема 3	Психологія праці : основні складові дисципліни	2		2	5	10
Лекція	Психологія праці : основні складові дисципліни	2				
Практика				2		3

Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				5	7
Тема 4	Психологія вивчення професій.	4		4	5	10
Лекція	Психологія вивчення професій.	4				
Практика				4		3
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				5	7
Тема 5	Мотивація трудової діяльності.	2		4	5	10
Лекція	Мотивація трудової діяльності.	2				
Практика				4		3
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				5	7

Тема 6	Умови професійної діяльності	2		2	5	6
Лекція	Умови професійної діяльності	2				
Практика				2		3
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				5	3
Тема 7	Працевдатність. Шляхи, засоби і зміст заходів збереження працевдатності	2		2	5	6
Лекція	Працевдатність. Шляхи, засоби і зміст заходів збереження працевдатності	2				
Практика				2		3
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				5	3
Тема 8	Людський фактор та ефективність праці групи	2		2	6	10
Лекція	Людський фактор та ефективність праці групи	2				
Практика				2		3

Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				6	7
Тема 9	Психологічні аспекти добору, відбору та оцінювання кадрів	2		2	5	6
Лекція	Психологічні аспекти добору, відбору та оцінювання кадрів	2				
Практика				2		3
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				5	3
Тема 10	Психологічні питання трудової адаптації та безпеки праці					
Лекція	Психологічні питання трудової адаптації та безпеки праці					
Практика						
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів					

ПК ЗЧ 1	Підсумкова контрольна робота і залік					22
Разом за ЗЧ		22		22	46	90 год 100 б
Всього за дисципліною		22		22	60	90 год 100 б

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювально-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій Наочні методи навчання, ілюстрування Обробка лекційного матеріалу починається з детального розбору конспекту лекцій. На даному етапі варто розібратися в сутності кожного поняття і положення, домагатися розуміння логічного змісту формулювань. При цьому варто використовувати основну і додаткову літературу, наукові праці, монографії.
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, роботи в малих групах тощо Методи навчання: проблемно-пошукове навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія); евристичні методи); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення); тестування; узагальнення; ілюстративний; графічний
Лабораторні	Не передбачено навчальним планом
Самостійна робота	Самостійна робота допоможе студентам опанувати навичками добору і самостійної роботи з джерелами законодавчо-нормативного та навчального характеру, а також на основі вивчення, узагальнення, систематизації й аналізу матеріалів (в тому числі і фактичних) робити відповідні висновки, рекомендації. 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. 3. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. 4. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль

Методи поточного контролю:

усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо);

письмовий контроль (контрольна робота, твір, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо);

комбінований контроль;

презентація самостійної роботи;

практичний контроль (під час практичних робіт, на практикумах, під час усіх видів практики);

спостереження як метод контролю;

тестовий контроль;

графічний контроль;

програмований контроль;

проблемні ситуації тощо.

Система оцінювання знань за освітніми компонентами складається з поточного та підсумкового контролю у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів, рефератів, творів і звітів.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

Здійснюється у формі письмового опитування за темами змістової частини

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється відповідно до змістової частини освітньої програми, індивідуального плану здобувача вищої освіти і робочого навчального плану, графіку освітнього процесу і затверджених навчальних програм з дисципліни, розроблених на основі освітньої програми спеціальності. Основні вимоги до контролю знань наведені у Положенні про оцінювання знань здобувачів ВО ХДАЕУ. Форма контролю: залік. Мінімальна кількість балів, за якою студент отримує залік – 60 балів.

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)										Разом за семестр
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Контрольна робота і залік	Max 100
Max 10	Max 10	Max 10	Max 10	Max 10	Max 6	Max 6	Max 10	Max 6	Max 22	

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано

82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Баклицький І. О. Психологія праці : підруч. / І. О. Баклицький. – [2-ге вид., переробл. і допов.]. К. : Знання, 2008. – 655 с. 2. Карпенко Г. В. Психологія праці та вибір професії : навч.-метод. посіб. / Г. В. Карпенко. – Суми : Унів. кн., 2008. – 167 с. 3. Кириченко В. В. Психологія праці : методичні рекомендації / В.В. Кириченко – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 51 с. 4. Методи психодіагностики в системі профвідбору : метод. посіб. / [авт.-уклад. В. В. Синявський та ін.]. – К. : ДЦЗ, 2006. – 241 с. 5. Малхазов О.Р. Психологія праці : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2016. - 206 с. 6. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія» - 2-ге вид., перероб. і доп. / укладач О.С. Юрков. – Мукачево: МДУ, 2018 - 187 с. 7. Рибалка В. В. Психологія праці особистості : навч.-метод. посіб. / В. В. Рибалка . – К. : Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка, 2006. – 59 с.
Додаткова	1. Трофімов Ю.Л., Алексєєва М.І., Гончарук П.А. та ін.; Психологія: підручник за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ : Либідь, 1999. - 558 с. 2. Мазяр О.В. , Кириченко В.В. Психологія праці : модульний курс: навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 190 с. 3. Крушельницька Я. В. Фізіологія і психологія праці: підручник. К.: КНЕУ, 2003. — 367 с. 4. Горностай П. П., Горбунова В. В., Коробанова О. Л., Плетка О. Т., Циганенко Г. В., Чорна Л. Г. ; Методи групової роботи в системі освіти : метод. рекомендації за ред. П. П. Горностая. К. : Міленіум, 2017. – 64 с. 5. Кокун О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія / Олег Матвійович Кокун. – К.: «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 200 с. 6. Щербакова І. М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості : навч.-метод. посіб. / І. М. Щербакова, Г. А. Стадник. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012.— 324 с.

Інформаційні ресурси	1. Студентський портал URL: https://stud.com.ua 2. Он-лайн підручники URL: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z811.html 3. Підручники он-лайн URL: http://osvita.ua 4. Навчальні матеріали он-лайн URL: https://pidruchniki.com 5. Щербакова І. М. Психологія праці: теоретичні і методологічні основи наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 144 с. – Режим доступу: http://library.sspu.sumy.ua/biblioteka/naukovi_vidania_internet/2014/Sherbakova_Psihologiya_praci. https://westudents.com.ua/
---------------------------------	--